

Gmina Szczutowo w 1880 roku¹

Gmina Szczutowo² należy do sądu gminnego V okręgu (przypis autora – w miejscowości Gójsk), ma 610 domów, 4722 mieszkańców (obecnych), 13781 morgów (476 morgów nieużytków). W gminie znajdują się 2 kościoły katolickie, kaplica, dom modlitwy ewangelickiej, 2 szkoły początkowe, 3 karczmy, tartak, urząd gminny. W skład gminy wchodzi: Babc-Wiązanki, Babc-Rzały, Blizno, Biele, Cise, Ciąpienica, Czumsk Duży i Mały, Dąbkowa-Parowa, Dziki-Bór, Gorzeń, Gąsiorowy-Mostek, Grabal, Hermany, Jeleniec, Jaźwiny, Joncie, Karlewo, Korbulewo, Krzyżówka, Łukomie, Łukomka, Mierzęcín, Narty, Orszulewo, Paprotki-Białasy, Paprotki-Gugoły, Paprotki-Bryski, Pustynia, Słupia, Topiąca, Szczerby, Szczechowo, Szczutowo, Stara Wola, Żochowo. Położenie w pobliżu granicy wywołuje ruch ludności. Z pomiędzy zapisanych do ksiąg stałej ludności do 18% nieobecnych.

Szczutowo³ - Wieś włościańska nad jeziorem tej nazwy⁴, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, odległa o 19 wiorst⁵ od Rypina, posiada kościół filialny, urząd gminy, szkołę początkową, wiatrak, 21 domów, 169 mieszkańców, 317 morgów⁶, W 1827 roku 11 domów, 89 mieszkańców. Straż Szczutowa leśnictwa rządowego Lipno obejmuje 2129 morgów lasu. Do roku 1781 oddzielna parafia (dekanat dobrzyński), następnie filia parafii Gójsk (oryginalna pisownia nazwy miejscowości). Według rejestru poborowego⁷ powiatu rypińskiego z roku 1564 wieś Szczutowo w parafii Sczutowo (przypis autora - pisownia oryginalna), miała 10 kmieci⁸, 2 zagrodników⁹. Razem płacono 5 florenów¹⁰ 6 groszy 2 sol. Siedział też tu Bartłomiej, poddany Urszuli Sierpskiej, na 1 łanie¹¹, była karczma, 3 zagrodników. Płacono poboru 1 floren 4 grosze (Pawiński, Wielkop. I, 302,305).

---

¹ Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich wydany pod redakcją Filipa Sulimierskiego, redaktora Wędrowca, magistra nauk fizyczno-matematycznych b. Szkoły Głównej Warszawskiej. Bronisława Chlebowskiego, magistra nauk filologiczno-historycznych b. Szkoły Głównej Warszawskiej. Władysława Walewskiego, obywatela ziemskiego, kandydata nauk dyplomatycznych uniwersytetu dorpackiego. Skład Główny w Redakcji Wędrowca, ul. Nowy Świat Nr. 59. Warszawa. Nakładem Filipa Sulimierskiego i Władysława Walewskiego. Druk „Wieku” Nowy świat Nr. 59. 1880r.

² Tamże, tom XI, s. 871.

³ Tamże, tom XI, s. 871.

⁴ Jezioro Szczutowo, zwane także Blizno. Jezioro we wschodniej części powiatu rypińskiego, pod wsiami Szczutowo i Blizno, zajmuje około 200 morgów przestrzeni. Na brzegach płaskich, bezleśnych, bagnistych mieszczą się dwie wioski. Łączy się z jeziorem Orszulewo, tamże, tom. XI, s. 871.

⁵ Wiorsta – niemetryczna rosyjska miara długości = równa 1/7 mili rosyjskiej = 1500 arszynów = 1066,7805 metra (na podstawie Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, (zestawienie porównań wspomnianych w tem dziele miar i wielkości wszelkiego rodzaju, tom I, s. 17).

⁶ Jeden mórg polski = 55,9872 arów = 0,56 hektara

⁷ Rejestr poborowy - rejestr, spis obiektów, poddanych czy ziemi, od których właściciele płacili podatek (na podstawie Wikipedii : http://pl.wikipedia.org/wiki/Rejestr_poborowy)

⁸ Kmiec - pojęcie to oznacza zamożnego gospodarza - używane potocznie, jako synonim chłopca, W XIV i XV wieku słowo to oznaczało chłopów, którzy mieli własne gospodarstwo o powierzchni przynajmniej 1 łana ziemi; w zamian zagrodnicy musieli płacić panu feudalnemu czynsz i wykonywać prace rolne na jego ziemi (początkowo 1 dzień w tygodniu). Na podstawie Wikipedii, <http://pl.wikipedia.org/wiki/Kmieć>

⁹ Zagrodnik – dawniej: chłop posiadający niewielki przydział ziemi, niewystarczający do wyżywienia rodziny. Aby przeżyć, musiał najmować się do pracy. Był zobowiązany do pańszczyzny pieszej.

¹⁰ Jeden floren = 61,742 kopiejki, Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, zestawienie porównań wspomnianych w tem dziele miar i wielkości wszelkiego rodzaju, tamże, tom I, s. 17.

¹¹ 1 łan (nazywany też włóką) = 30 morg = 17,955 ha (do 1818 r.) W roku 1818 (z mocą od 1 stycznia 1819 r.) w Królestwie tzw. Kongresowym zmniejszono wielkość morgi (w przeliczeniu do 0,5598 ha) i wprowadzono jako jedną z urzędowych miar nowopolskich (na podstawie Wikipedii [http://pl.wikipedia.org/wiki/łan_\(miara_powierzchni\)#cite_note-Maciszewski-0](http://pl.wikipedia.org/wiki/łan_(miara_powierzchni)#cite_note-Maciszewski-0)).

Rok 1789 własność benedyktynek (z Orszulewem i Ciszewem) i pani Broniewskiej; wysiewano 540 korcy¹² żyta.

Babc¹³ - **Babiec**, nad rzeką Skrwą, powiat sierpecki, o milę¹⁴ na północo-wschód od Sierpca. Pierwotna osada mazurska wśród lasów rozpadła się z czasem na kilka części stanowiących dziś oddzielne wsie i osady. Są to: **Babc-Kępa i Babc Troska** w gminie Borowo, **Babc Piaseczny** w gminie Rościszewo **Babc-Wiązanki**, w powiecie rypińskim gmina Szczutowo (21 domów, 140 mieszkańców) i **Babc Rzały** w tejże gminie.

Blizno¹⁵ i **Karolewo**. Wieś i osada włościańska, powiat rypiński, parafia Gujsk, liczą 206 mieszkańców, 21 domów, 23 osady włościańskie, powierzchni 247 morgów; w tem gruntu ornego 175 morg.; folwark Blizno, nad jeziorem tegoż nazwiska położony, należy do dóbr Stara Wola, liczy 28 mieszkańców, 5 domów. W 1827 roku było tu 19 domów i 170 mieszkańców.

Biele¹⁶, wieś, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, ma 2 domy, 24 mieszkańców, 212 morg.

Cisze¹⁷, **Cisie**, **Cisse**, wieś rządowa, powiat rypiński gmina Szczutowo, parafia Gujsk. W 1827 roku było tu 12 domów i 123 mieszkańców, obecnie liczy 19 domów i 206 mieszkańców a z osadami **Grabal**, **Hermany**, **Jeleniec** 39 domów, 328 mieszkańców, 959 morgów obszaru, w tem 605 morgów roli ornej. Osada leśna Cisze ma 119 morgów rozległości.

Czapienica¹⁸, wieś powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, liczy 8 domów, 29 mieszkańców.

Ciapienica¹⁹, wieś, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, odległa 18 wiorst od Rypina, ma 8 domów, 76 mieszkańców, 139 morg.

Czomsk²⁰ **duży** powiat rypiński gmina Szczutowo parafia Gujsk. W 1827 roku było tu 19 domów, 205 mieszkańców, obecnie liczy 135 mieszkańców, 25 domów, powierzchni 2517 morgów, w tej liczbie włościanie 397 morgów, zaś 2120 morgów lasu, wraz z 10 morgową osadą leśną należącą do dóbr hrabiego Chotomskiego.

---

¹² 1 korzec = 120 kwart = 120 litrów, na podstawie Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, (zestawienie porównań wspomnianych w tem dziele miar i wielkości wszelkiego rodzaju, tamże, tom I, s. 17.

¹³ Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, tom I, s. 66.

¹⁴ 1 mila = 7 wiorstom, na podstawie Słownika Geograficznego Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, zestawienie porównań wspomnianych w tem dziele miar i wielkości wszelkiego rodzaju, tamże, tom I, s. 17.

¹⁵ Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, tom I, s. 244.

¹⁶ Tamże, tom XV, część 1, s. 139.

¹⁷ Tamże, tom I, s. 708.

¹⁸ Tamże, tom I, s. 777.

¹⁹ Tamże, tom XV, część 1, s. 335.

²⁰ Tamże, tom I, s. 868.

Czomsk²¹ – mały, wieś włościańska, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, 208 mieszkańców, 32 osad, 36 domów, powierzchni 378 morgów, w tej liczbie 274 morgi gruntu ornego, przy wsi znajduje się wiatrak.

Dąbkowa²² parowa, wieś włościańska, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk.

Dziki²³ bór, Rumunek, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, ma 9 domów, 63 mieszkańców.

Gąsiorowy²⁴ mostek, wieś włościańska, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, odległość o 21 wiorst od Rypina, liczy 3 domy, 22 mieszkańców, 59 morgów gruntu urodzajnego.

Górki²⁵, wieś, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Rogowo.

Gorzeń²⁶, wieś i osada włościańska Dziki Bór, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, nad rzeką Skrwą położone, zajmują powierzchnią 379 morgów, w tem włościanie 138 morgów, 176 mieszkańców 24 osad włościańskich, 19 domów. Sam Gorzeń ma 11 domów, 91 mieszkańców. Folwark Gorzeń wraz z osadą młynarską należy do dóbr Wola Stara.

Grabal²⁷, wieś włościańska, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, odległość 19 wiorst od Rypina. Liczy 12 domów, 78 mieszkańców, 308 morgów gruntu i 8 morgów nieużytków.

Hermany²⁸, Rumunki, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, odległość 20 wiorst od Rypina liczy 2 domy, 23 mieszkańców, 68 morgów obszaru i 2 morgów nieużytków.

Huta-lukomska²⁹, osada, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Łukomia.

Jaźwiny³⁰, wieś, powiat rypiński gmina Szczutowo, parafia Gujsk, odległe o 23 wiorsty od Rypina, ma 10 domów, 51 mieszkańców, 180 morgów gruntu.

Jeleniec³¹, Rumunki, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, Odległe 19 wiorst od Rypina, ma 4 domy, 38 mieszkańców, 72 morgi roli.

---

²¹ Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, tom I, s. 868.

²² Tamże, tom I, s. 919.

²³ Tamże, tom II, s. 294.

²⁴ Tamże, tom II, s. 511.

²⁵ Tamże, tom II, s. 716.

²⁶ Tamże, tom II, s. 729.

²⁷ Tamże, tom. II, s. 762.

²⁸ Tamże, tom III, s. 67.

²⁹ Tamże, tom III, s. 231.

³⁰ Tamże, tom III, s. 543.

³¹ Tamże, tom III, s. 556.

Jońce³², kolonia i wieś włościańska, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Łukomia. Odległość 22 wiorsty od Rypina. Posiada ewangelicki dom modlitwy, szkołę początkową, 36 domów, 307 mieszkańców, 331 morgów rozległości (porównaj Paprotki)

Karlewo³³, wieś włościańska, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, odległość 20 wiorst od Rypina, ma 7 domów, 69 mieszkańców, 188 morgów gruntu.

Klepczarnia³⁴, powiat rypiński, gmina Szczutowo parafia Gujsk. Niezamieszczona w spisie urzędowym z 1881 r.

Kordulewo³⁵, osada włościańska, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk. Odległość 20 wiorst od Rypina, ma 3 domy, 17 mieszkańców, 20 morgów obszaru.

Kosioro³⁶, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk (Zinberg).

Krzyżówka³⁷, osada włościańska, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Łukomie, odległa o 27 wiorst od Rypina, 2 domy, 9 mieszkańców, 34 morgi gruntu.

Łukomie³⁸, wieś, folwark i Rumunki nad rzeką Skrwą, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Łukomie, odległe 27 wiorst od Rypina. W 1827 roku było tu 26 domów, 258 mieszkańców; obecnie 50 domów, 455 mieszkańców, 77 osad włościańskich, 358 morgów ziemi włościańskiej, 1050 morgów dworskich, 6 morgów osada probostwa. W 1789 roku dziedzic Łukomie wysiewał 60 korcy żyta i brał czynszu z młyna i rumunków 776 złotych polskich. Parafia Łukomie, dekanat rypiński, 1629 dusz. Według Towarzystwa Kredytowego Ziemiańskiego dobra Łukomie składają się z folwarków Łukomie i Huta, wsi Łukomie, Mierzęcín i Topiąca, rozległość wynosi morgów 1308: Folwark Łukomie grunta orne i ogrody morgów 391, łąk morgów 44, pastwisk morgów 212, lasu morgów 231, nieużytki i place morgów 35, razem morgów 920, budynki murowane 1, z drzewa 17, płodozmian 10-polowy; folwark Huta grunta orne i ogrodu ma 284 morgi, łąk morgów 76, pastwisk morgów 19, nieużytki i place morgów 8, razem 387, budynków z drzewa 13, płodozmian 12 polowy, młyn wodny. Wieś Łukomie osad 59, z gruntami morgów 255; wieś Mierzęcín osad 42, z gruntami morgów 349; wieś Topiąca osad 13, z gruntem morgów 99.

Łukomko³⁹, wieś włościańska, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Łukomie, odległość 24 wiorsty od Rypina, ma 16 domów, 91 mieszkańców, 135 morgów gruntu.

---

³² Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, tom III, s. 601.

³³ Tamże, tom III, s. 841.

³⁴ Tamże, tom IV, s. 134.

³⁵ Tamże, tom IV, s. 400.

³⁶ Tamże, tom IV, s. 462.

³⁷ Tamże, tom IV, s. 882.

³⁸ Tamże, tom V, s. 818.

³⁹ Tamże, tom. V str. 819.

Mierzęcín⁴⁰, wieś i Rumunki, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Łukomia, odległość o 24 wiorsty od Rypina, ma 13 domów, 98 mieszkańców, 214 morgi gruntu. Mierzęcín stanowi jedną całość ze wsią Topiącą i kolonią Łukomka. Wchodziła w skład dóbr Łukomie.

Narty⁴¹, Rumunki, wieś włościańska, powiat rypiński gmina Szczutowo, parafia Gujsk, odległe o 17 wiorst od Rypina. Ma 17 domów, 143 mieszkańców, 253 morgi gruntów dobrych i 13 morgów nieużytków.

Narty⁴², kolonia włościańska, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Łukomie, odległo o 24 wiorsty od Rypina. Ma 5 domów, 20 mieszkańców, 129 morgów gruntu.

Orszulewo⁴³, wieś włościańska nad jeziorem tej nazwy⁴⁴, przy drodze z Rypina do Sierpca, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Łukomie, odległe o 16 wiorst od Rypina, ma 36 domów, 216 mieszkańców, 513 morgów obszaru. Do Orszulewa należy **kolonia Koziborek** i **osada włościańska Boruchy**. Las orszulewski jest własnością rządu. Według rejestrów poborowych z 1564 roku wieś Orszulewo była własnością Urszuli Sierpskiej, od której imienia zapewne otrzymała nazwę, gdyż rejestr zaznacza, iż wyliczeni w nim kmiecie: Antoni Villicus, Stanisław Wydrowski, Albert Vernoch, Mateusz Gryzek są „novo locati”. Ztąd jako wolni od poboru zapłacili tylko z jednego łanu i karczmy 28 groszy i 2 sol.

Paprotki⁴⁵, okolica szlachecka, w powiecie rypińskim, gmina Szczutowo parafia Łukomie. Dawniej należała do parafii Sierpc. Jestto gniazdo Paprockich i kolebka znanego heraldyka i publicysty XVI wieku Bartłomieja Paprockiego. W obrębie tej okolicy mieszczą się:

Paprotki Białasy, dawniej **Bielasy**, wieś i folwark, odległe o 23 wiorsty od Rypina, ma 13 domów, 74 mieszkańców. Według ksiąg poborowych z roku 1564 Paprotki Białasy były własnością Mikołaja Paprockiego mającego ½ łana i 2 zagród. Wieś należała do parafii Sierpc. W 1789 roku własność Paprockich i Święcickich; wysiewano 26 korcy żyta. Obecnie folwark Paprotki Białasy, rozległość w 1877 roku morgów 228, gruntów rolnych i ogrodów morgów 180, łąk morgów 37, pastwisk morgów 3, nieużytków morgów 9, budynków murowanych 1, z drzewa 4, Wieś Paprotki Białasy osad 75, z gruntów morgów 1115.

---

⁴⁰ Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, tom VI, s. 355-356.

⁴¹ Tamże, tom VI, s. 919.

⁴² Tamże, tom VI, s. 919.

⁴³ Tamże, tom VII, s. 604.

⁴⁴ Jezioro Orszulewo, jezioro we wschodniej części powiatu rypińskiego, rozległe na 549 morgów (a według innych danych 150 i 183 morgi, zależnie od tego, jaką część łączących się jezior obejmowano tą nazwą), głębokie na 73 stóp; otacza je zewsząd sosnowy las a brzegi obficie zarosły trzciną, dającą schronienie gromadom wodnego ptactwa. Stara drewniana kapliczka św. Wawrzyńca na wschodnim krańcu jeziora urozmaica jednostajność pięknego, lecz dzikiego widoku leśnych i wzgórzystych wybrzeży. Orszulewo łączy się za pośrednictwem naturalnego kanału z mniejszym jeziorem Szczutowskim, tamże, tom VII, s. 604.

⁴⁵ Tamże, tom VII, s. 852.

Paprotki Bryski, wieś odległa o 26 wiorsty od Rypina, ma 11 domów, 77 mieszkańców, 240 morgów. W 1564 Paprotki Bryski, w parafii Sierpc, były własnością Stefana Paprockiego na 1 łanie. Marcin i Mateusz Babeccy mieli 1 łan i 1 zagrodnika. W 1789 roku własność Malanowskiego, Długokęckiego, Dzierzgowskich, Świerczewskich. Wysiewu było 50 korcy żyta.

Paprotki Gugóły (Gógóły) wieś odległa o 23 wiorsty od Rypina, ma 24 domy, 151 mieszkańców, 629 morgów. W 1564 roku Paprotki Gugóły w parafii Sierpc, miały właścicieli: Andrzeja Paprockiego ½ łana, Barbarę Paprocką (½ łanu i 1 zagrodnika) Piotra Paprockiego (½ łanu i 1 zagrodnika), Piotra Przybyłę (½ łanu i 2 zagrodnika), Pobór wynosił 1 zł 28 groszy. Rok 1789 dwie części szlacheckie, jedna pojezuicka, 20 korcy żyta wysiewu.

Prócz powyższych wsi istniały jeszcze w XVI wieku :

Paprotki Kłobuki, własność Jana Paprockiego (pół łanu), Stanisława Paprockiego (2 łany i 2 zagrodników), pobór wynosił 1 złoty 13 groszy

Paprotki Ogony, na których Mateusz Paprocki miał ½ łanu.

Pustynia⁴⁶, osada włościańska nad jeziorem Blizno, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, odległa o 17 wiorst od Rypina, posiada kaplicę, 1 dom, 17 mieszkańców, 2 morgi.

Słupia⁴⁷, wieś nad jeziorem Orszulewskim, niedaleko ujścia Maciczny do Skrwy, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, odległość 18 wiorst od Rypina, ma tartak, 31 domów, 211 mieszkańców, 497 morgów. W 1827 roku 13 domów 105 mieszkańców. Osada Słupia z tartakiem należy do dóbr Wola Stara.

Starawola⁴⁸, wieś i folwark w pobliżu jeziora Orszulewo, powiat rypiński gmina Szczutowo, parafia Gujsk odległa 21 wiorst od Rypina; ma 22 domy, 248 mieszkańców, dwa wiatraki. Dobra Starawola składały się w 1885 roku z folwarku Starawola i Gorzeń. Rozległość morgów 2587. **Folwark Starawola** grunty orne i ogr. morgów 317, łąk morgów 109, pastwisk morgów 55, Lasu morgów 1012, wody morgów 568, nieużytków morgów 37. Budynki murowane 2, z drzewa 16; **Folwark Gorzeń** gruntów ornych i ogr. morgów 112, łąk morgów 123, pastwisk morgów 15, lasu morgów 222, nieużytków morgów 17. Budynki z drzewa 7. Las urządzony, dwa wiatraki, pokłady torfu.

Wola Stara⁴⁹, wieś i dobra, powiat rypiński parafia Gujsk (obacz Stara Wola 6). Wieś włościańska ma 30 osad 262 mieszkańców. W 1564 wieś Stara Wola w parafii Szczutowo, od 8 kmieci na pół łanach, poddanych Andrzeja Sierpskiego, dawała poboru 2 floreny 6 groszy 2 sol.

---

⁴⁶ Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, tom IX, s. 314.

⁴⁷ Tamże tom X, s. 856.

⁴⁸ Tamże, tom XI, s. 230.

⁴⁹ Tamże, tom XIII, s. 799.

Szczechowo⁵⁰, wieś i kolonia nad jeziorem Orszulewskim, powiat rypiński gmina Szczutowo parafia Gujsk, odległo o 23 wiorsty od Rypina, ma 36 domów, 317 mieszkańców,. W 1827 r 3 domy i 54 mieszkańców. W 1866 roku folwark Szczechowo i Blizne rozległe morgów 247: gruntów ornych i ogr. morgów 116, łąk morgów 60, pastwisk morgów 40, zarośli morgów 4, nieużytków morgów 25. Wieś Szczechowo osad 23 morgów 796.

Szczerby,⁵¹ wieś, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Gujsk, odległe o 13 wiorst od Rypina, 14 domów, 104 mieszkańców, 115 morgów.

Topiąca⁵², wieś włościańska, powiat rypiński gmina Szczutowo, parafia Łukomie, odległe o 26 wiorst od Rypina, ma 7 domów, 56 mieszkańców, 113 morgów. Wchodziła w skład dóbr Łukomie. W roku 1827 były 3 domy i 23 mieszkańców.

Żochowo⁵³, kolonia, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Łukomie, odległe o 22 wiorsty od Rypina, ma dom modlitwy ewangelicki, szkołę, 36 domów, 307 mieszkańców, 635 morgów.

Zochowo⁵⁴, Rzochowo, pierwotnie Orzechowo, wieś, powiat rypiński, gmina Szczutowo, parafia Łukomie, odległe 22 wiorsty od Rypina, ma 36 domów, 307 mieszkańców, 635 morgów. W 1827 roku wieś prywatna ma 3 domy, 17 mieszkańców. Posiadłość biskupów płockich w ziemi chełmińskiej nad Drwęcą, niedaleko Księtego wymieniona w dokumencie z roku 1312 (Ulanow. Dok. Kujaw., 301, 17). Rejestry poborowe z XVI wieku nie podają tej wsi.

Sporządził

Dariusz Lazarowski

Publikacja w wersji elektronicznej dostępna jest na stronie internetowej Jagiellońskiej Biblioteki Cyfrowej Uniwersytetu Jagiellońskiego <http://jbc.bj.uj.edu.pl/dlibra/doccontent?id=177443>

---

⁵⁰ Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, tom XI, s. 830.

⁵¹ Tamże, tom XI, s. 849.

⁵² Tamże, tom XII, s. 390.

⁵³ Tamże, tom XIV, s. 813.

⁵⁴ Tamże, tom XV, część 2 s. 726.